

Kriminalomsorgsdirektoratet
Postboks 694
4302 SANDNES

Deres ref.

Vår ref.
24/7313 - SIGR

Dato
16.06.2025

Supplerende tildelingsbrev nr. 2 – utredning av nye, permanente ungdomsenheter i kriminalomsorgen

Justis- og beredskapsdepartementet ber Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI), i samarbeid med Statsbygg, om å utarbeide et konseptvalgnotat med tilhørende analyser for nye, permanente ungdomsenheter i kriminalomsorgen.

1. BAKGRUNN – PROSJEKTUTLØSENDE BEHOV

De to siste årene har det vært en økning i antall nyinnsettelse av mindreårige. Dette har ført til at etterspørselen etter fengselskapasitet for mindreårige har økt. En konsekvens av dette er at det har vært nødvendig å innsette flere under 18 år i fengsel for voksne. I en utredning fra 2024 anslår KDI, i samarbeid med Politidirektoratet (POD), et behov for mellom 25 og 30 fengselsplasser for mindreårige på kort sikt. På bakgrunn av dette er det satt i verk flere strakstiltak for å øke kapasiteten i 2025 og 2026. Samtidig er kapasitetsbehovet på lengre sikt usikkert. Det er derfor nødvendig, parallelt med strakstiltakene, å sette i gang en utredningsprosess for å vurdere behovet for å etablere nye, permanente ungdomsenheter i kriminalomsorgen.

Regjeringen prioriterer raskere behandling av straffesaker for gjerningspersoner under 18 år. Selv om terskelen for å fengsle barn fortsatt skal være høy, kan dette medføre at flere mindreårige raskere får en dom, og at flere vil gjennomføre straff ved ungdomsenhetene. Dette vil kunne medføre ytterligere press på kapasiteten.

I henhold til *Instruks for håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor*, med tilhørende veileder *Styring i tidligfase i store statlige byggeprosjekter*, skal det for prosjekter mellom 300 millioner kroner og 1 milliard kroner minimum utredes et konseptvalgnotat etter samme metodikk som KVVU. Det er sannsynlig at utredningen som igangsettes vil være innenfor dette kostnadsspennet. I tråd med instruksen og veilederen, skal valg av utredningsmetode tilpasses prosjektets egenart.

Utredningen skal gi departementet en tilråding om valg av løsning, som grunnlag for videre behandling.

2. FØRINGER FOR OPPDRAGET

2.1 Omfang

I utredningen skal behovet for å etablere nye, permanente ungdomsenheter vurderes, inkludert en analyse av framtidig kapasitetsbehov. Departementet ber om at denne analysen gjennomføres i dialog med POD og Riksadvokaten. I utredningsarbeidet bør det også ses hen til utviklingen når det gjelder utprøvingen av forsterkede barnevernsinstitusjoner. Det må også ses hen til anbefalingene fra ekspertgruppen om tiltak for barn som begår gjentatt og alvorlig kriminalitet.

Barnekonvensjonen og gjeldende regelverk skal legges til grunn. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i arbeidet med utredningen, og det må gjennomføres en barnerettighetsvurdering.

2.2 Lokalisering

I utredningen skal det vurderes om den nye midlertidige ungdomsenheten på Evje er egnet til å gjøres om til en permanent ungdomsenhet. I tillegg skal lokalisering av eventuelt ytterligere ungdomsenheter vurderes. Det forutsettes at *Retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplassar og statleg tenesteproduksjon*, så langt det er hensiktsmessig, legges til grunn i utredningsarbeidet. Ved vurdering av lokalisering bør det også tas hensyn til hvor barne- og ungdomskriminalitet er mest utbredt, for på denne måten å sørge for at mindreårige kan fengsles nært sitt hjemsted.

2.3 Tilgang til helsetjenester, utdanning mv.

Tverrfaglig basisbemanning og tverretattlig team som sikrer deltakelse fra helse- og velferdstjenestene er avgjørende for å sikre de mindreårige et godt og tilrettelagt tilbud i ungdomsenhetene. I utredningen skal det derfor legges særlig vekt på mulighetene for et godt helse- og velferdstilbud, på tilsvarende nivå som de eksisterende ungdomsenhetene har i dag.

2.4 Samfunnsøkonomisk analyse

Det skal gjennomføres en samfunnsøkonomisk analyse for alternativene. Styrings- og kostnadsramme (P50 og P85) skal fremkomme for alle alternativer. I utredningen av alternativer skal det legges vekt på kostnadseffektivitet, og alternativene skal rangeres

etter netto nytteverdi. For anbefalt løsning skal husleieberegninger og FDVU kostnader eksplisitt fremkomme.

3. FREMDRIFTSPLAN OG ØKONOMI

Justis- og beredskapsdepartementet ber KDI om å utarbeide en fremdriftsplan og et kostnadsestimat for utarbeidelse av utredningsarbeidet (inkl. avklaringsfase), samt for en påfølgende Oppstart forprosjekt rapport for tilrådt løsning.

Finansiering av oppdrages dekkes av kriminalomsorgens gjeldende budsjetttrammer. For Statsbygg innebærer det at det inngås en rådgivningsavtale etter regning med KDI. KDI involverer Statsbygg i utredningen fra det tidspunktet direktoratet mener det vil være hensiktsmessig.

Departementet skal forelegges følgende leveranser underveis:

- Problembeskrivelse og behovsanalyse
- Strategiske mål og rammebetingelser for konseptvalg
- Mulighetsstudie

Med hilsen

Håvard Bekkelund
ekspedisjonssjef

Gunhild Strand Molle
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Kopi til
Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet
Politidirektoratet
Riksadvokaten
Riksrevisjonen
Statsbygg

Adresseliste
Kriminalomsorgsdirektoratet